

LIMNEPHILUS NIGRICEPS (ZETTERSTEDT 1870)

Tekst – B. Koese (EIS-Nederland)

Herkenning

L. nigriceps is een relatief kleine *Limnephilus* met een zwart lichaam (Macan 1973). De kokers van de larven die Gorter (1929) in de Nieuwkoopse plassen verzamelde bestonden hoofdzakelijk uit in de lengte gerangschikte hout- en rietfragmenten. De adulten zijn te determineren met de Nederlandstalige sleutel van Fischer (1943) en verder met Macan (1973) en Malicky (2004). De larven kunnen gedetermineerd worden met Higler (2005) en Wallace et al. (2003).

Te verwisselen met

Door het zwarte lichaam zijn adulten gemakkelijk van andere *Limnephilus*-soorten te onderscheiden. Larven zijn lastig te onderscheiden van *L. decipiens* en *L. lunatus* (Higler 2005).

Levenswijze

Karakteristieke najaarssoort (Mosely 1939). In Nederland zijn de volwassen dieren uitsluitend in oktober en november gevangen. De soort heeft één generatie per jaar (Gorter 1929). De larven zijn in Nederland aangetroffen van eind april tot september met een piek in juni.

Biotoop

In Nederland bekend uit zowel vennen als laagveenplassen. Daarnaast zijn er enkele waarnemingen gedaan in beken (Higler 2008). Tobias & Tobias (1981) beschrijven de soort van vegetatierijke beken in veengebieden, soms met een hoge concentratie aan humuszuren.

Inventarisatie

De volwassen dieren zijn volgens Mey (1981) dagactief, maar komen desondanks ook op licht af. De larven kunnen vermoedelijk met een standaard-macrofaunanet tussen de waterplanten gevangen worden.

Verspreiding in Europa

Noord- en Midden Europese soort, zuidelijk tot aan de Alpen en de Balkan (Tobias & Tobias 1981). In de aangrenzende Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen is de soort achteruit gegaan; Robert & Wichard (1994) geven nog drie recente vindplaatsen.

Verspreiding in Nederland

Recente waarnemingen zijn geconcentreerd in de grote laagveengebieden, met name het Utrechts/Hollands plassengebied en Noordwest Overijssel (Olde Mate en de Wieden). Buiten deze vindplaatsen zijn er recente vondsten (>1990) van larven uit het rivierengebied (Olst, oude rivierarm van de IJssel, Alblasserwaard: Donksche laagten en de Wijde alm, een oude rivierarm ten zuiden van Gorinchem). Daarnaast is de soort recent ook gevangen in een tweetal vennen: het Meddosche veen nabij Winterswijk en het Rundveen ten noorden van de Dwingeloosche hei.

Trend

De soort lijkt in Nederland aan areaal verloren te hebben. Binnen de laagveengebieden weet de soort zich goed te handhaven.

Bedreigingen

Op basis van de huidige kennis is onduidelijk waardoor de soort bedreigd wordt.

Beheer

Geen gegevens bekend.

Kansen

Op basis van de huidige kennis is niet duidelijk waar de beste kansen liggen voor deze soort.

Verspreiding van *Limnephilus nigriceps* voor (cirkel) en vanaf 1980.

Literatuur

- Fischer, F.C.J. 1943. De Nederlandse soorten van het genus *Limnophilus* (Trichoptera). Entomologische Berichten 11: 96-100.
- Gorter, F.J. 1929. Proeven over den kokerbouw van Trichoptera-larven. S.C. Van Doesburgh, Leiden.
- Higler, L.W.G. 2005. De Nederlandse kokerjufferlarven. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Higler, L.W.G. 2008. Verspreidingsatlas Nederlandse kokerjuffers (Trichoptera). EIS-Nederland, Leiden.
- Macan, T.T. 1973. A key to the adults of the British Trichoptera. Freshwater Biological Association Scientific Publication 28: 1-151.
- Malicky, H. 2004. Atlas of European Trichoptera, second edition. Springer, Dordrecht.
- Mosely, M.E. 1939. The British caddis flies (Trichoptera). A collector's handbook.. G. Routledge & Sons LTD, London.
- Mey, W. 1981. Lichtfangergebnisse bei Trichopteren im Havelseengebiet (Trichoptera). Beiträge zur Entomologie 31: 333-339.
- Robert, B. & W. Wichard 1994. Kartierung der Köcherfliegen (Trichoptera) in Nordrhein-Westfalen. Entomologische Mitteilungen Lössbecke-Museum + Aquazoo 2: 1: 227.
- Tobias, W. & D. Tobias 1981. Trichoptera Germanica. Bestimmungstabellen für die deutschen Köcherfliegen. Teil I. Imagines. Courier Forschungsinstitut Senckenberg 49.
- Wallace, I.D., B. Wallace & G.N. Philipson 2003. Keys to the case-bearing caddis larvae of Britain and Ireland. Freshwater Biological Association Scientific Publication 61: 1-259.